

UNIwersytet
SZCZECIŃSKI

PTP

P O L S K I E
T O W A R Z Y S T W O
P E D A G O G I C Z N E

Katedra Pedagogiki Ogólnej, Dydaktyki i Studiów Kulturowych
Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego

oraz

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – Oddział w Szczecinie
mają zaszczyt zaprosić do udziału

w

Warsztatach Metodologicznych Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

organizowanych w Szczecinie od 1 do 5 września 2020 roku

Wychodząc naprzeciw rosnącemu zapotrzebowaniu środowiska badaczy pedagogicznych na różne formy ogólnego kształcenia metodologicznego i wzbogacania kompetencji oraz świadomości metodologicznej w zakresie praktycznego wykorzystywania wybranych paradygmatów, podejść, metod, technik badawczych w realizowanych przez nich projektach badań humanistyczno-społecznych nauk stosowanych, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – Oddział w Szczecinie we współpracy z Katedrą Pedagogiki Ogólnej, Dydaktyki i Studiów Kulturowych Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego rozpoczynają cykliczne warsztaty metodologiczne, które odbywać się będą corocznie na początku września w Szczecinie. Inauguracyjne Warsztaty Metodologiczne PTP zaplanowane zostały w terminie od 1 do 5 września 2020 roku. W grudniu 2019 roku organizatorzy zaprosili do współpracy wybranych wykładowców specjalizujących się w określonym zakresie badań pedagogicznych i metodologii humanistyczno-społecznych nauk stosowanych. Rezultatem tej współpracy jest wypracowanie w styczniu 2020 roku oferty 12 propozycji warsztatowych wraz z ich szczegółowym programem. Oferta ta przedstawia się następująco:

- Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (Uniwersytet Szczeciński) – *Paradygmat emancypacyjny w badaniach pedagogicznych* (warsztat jednodniowy);
- Prof. dr hab. Tomasz Gmerek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) - *Badania nad edukacją w perspektywie porównawczej* (warsztat jednodniowy);

- Dr hab. Marek Gorzko, prof. uczelni (Akademia Pomorska w Słupsku) - *Metodologia teorii ugruntowanej: analiza danych i generowanie teorii* (warsztat dwudniowy);
- Dr Marcin Kafar (Uniwersytet Łódzki) – *Autoetnografia* (warsztat jednodniowy);
- Dr hab. Ireneusz Kawecki, prof. uczelni (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) – *Etnografia edukacyjna* (warsztat dwudniowy);
- Dr hab. Sławomir Krzychała, prof. uczelni (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu) - *Rekonstrukcja wzorów działania. Metoda dokumentarna od pomysłu na badania do publikacji wyników* (warsztat dwudniowy);
- Dr hab. Astrid Męczkowska-Christiansen, prof. uczelni (Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni) – *Podejście fenomenograficzne* (warsztat jednodniowy);
- Dr hab. Helena Ostrowicka, prof. uczelni (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) - *Postfoucaultowska analiza dyskursu* (warsztat jednodniowy);
- Dr Sławomir Pasikowski (Uniwersytet Łódzki) – *Podstawy projektowania narzędzi pomiaru zmiennych ukrytych* (warsztat jednodniowy);
- Dr Sławomir Pasikowski (Uniwersytet Łódzki) – *Statystyczna analiza danych w weryfikacji i walidacji narzędzi pomiaru zmiennych ukrytych* (warsztat jednodniowy);
- Dr hab. Elżbieta Perzycka, prof. uczelni (Uniwersytet Szczeciński) - *Jak zwiększyć swoją szansę na grant? Wniosek naukowo-badawczy do programu Horyzont Europa, na podstawie doświadczeń: eksperta, wnioskodawcy, koordynatora i uczestnika* (warsztat jednodniowy);
- Dr Martyna Pryszmont (Uniwersytet Wrocławski) – *Art-based research – między praktyką badawczą, artystyczną i edukacyjną* (warsztat jednodniowy).

Poniżej przedstawiamy szczegółowe opisy poszczególnych warsztatów oraz sylwetki naukowe wykładowców.

Inauguracyjne Warsztaty Metodologiczne PTP zorganizowane będą według ustalonych zasad, a ich szczegółowy program wynikać będzie z otrzymanych zgłoszeń osób zainteresowanych udziałem w poszczególnych warsztatach. Warsztaty rozpoczną się 1 września 2020 roku o godz. 18.00 wspólnym spotkaniem integracyjnym połączonym z wykładem wprowadzającym zaproszonego gościa. Wcześniej planowany jest przyjazd uczestników do Szczecina, zakwaterowanie i rejestracja w biurze organizacyjnym. Kolejne trzy dni - 2, 3 i 4 września przeznaczone będą na realizację poszczególnych warsztatów, w zależności od liczby otrzymanych zgłoszeń. Warsztaty rozpoczynać się będą o godz. 9.00 i kończyć o 17.00 z godzinną przerwą na obiad, a zorganizowane zostaną w wybranych salach, odpowiednio dostosowanych do potrzeb dydaktycznych danego wykładowcy i uczestników, budynku Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego przy ulicy Krakowskiej 71-79 w Szczecinie. Decyzje dotyczące ulokowania danego warsztatu w ramach tych trzech dni zostaną podjęte po zakończeniu naboru uczestników i będą ściśle dopasowane do możliwości realizacyjnych. Wieczory poświęcone zostaną na wykłady zaproszonych gości oraz nieformalne konsultacje z wykładowcami w atmosferze wspólnych spotkań integracyjnych.

5 września o godz. 10.00 odbędzie się uroczyste zakończenie Warsztatów, połączone z wręczeniem certyfikatów, po czym nastąpią wyjazdy uczestników ze Szczecina.

Koszt udziału w warsztacie jednodniowym wynosi 200 złotych (dla członków PTP – 170 złotych), a w warsztacie dwudniowym – 400 złotych (dla członków PTP – 340 złotych). Opłata ta dotyczy wyłącznie edukacji warsztatowej i nie obejmuje kosztów przejazdów, zakwaterowania i wyżywienia. Członkowie PTP chcący skorzystać z proponowanej zniżki obowiązani są przesłać wraz z kartą zgłoszenia skan dowodu opłaty składki członkowskiej za rok 2020. Uczestnicy w ciągu trzech dni warsztatowych mogą zrealizować jeden lub dwa warsztaty, a przy sprzyjających okolicznościach nawet trzy warsztaty jednodniowe. Liczba zainteresowanych udziałem w poszczególnych warsztatach decydować będzie o ich uruchomieniu bądź nie, a w przypadku wyborów wielokrotnych organizatorzy dołożą wszelkich starań, aby ułożyć plan zajęć tak, żeby sprostać preferencjom uczestników i wykładowców. Decyzje te zostaną przedstawione uczestnikom z odpowiednim wyprzedzeniem. Zakwaterowanie i wyżywienie oraz transport na terenie Szczecina uczestnicy zapewniają sobie we własnym zakresie. Organizatorzy przygotowują i przedstawią w kolejnym komunikacie ofertę dogodnych możliwości skorzystania z noclegów czy wyżywienia w Szczecinie, uwzględniając siedzibę odbywania się warsztatów, zakwaterowania wykładowców oraz miejsce wieczornych spotkań wykładowo-integracyjnych na terenie Yacht Club Marina nad Jeziorem Dąbie w Szczecinie.

Wypełnione karty zgłoszenia chęci udziału w Warsztatach Metodologicznych PTP (w załączeniu) należy wysyłać na adres e-mail: dariusz.kubinowski@usz.edu.pl w terminie do 15 kwietnia br. Ostateczny termin wnoszenia opłat to 31 maja 2020 roku. Zwracamy jednak uwagę, że uruchomienie poszczególnych warsztatów zależeć będzie od liczby zgłoszeń. W związku z tym organizatorzy ostatecznie w terminie do 30 kwietnia br., a przeważnie znacznie wcześniej, prześlą uczestnikom potwierdzenie przyjęcia ich zgłoszenia oraz uruchomienia danego warsztatu wraz z numerem konta bankowego do dokonania przelewu. W przypadku braku zainteresowania udziałem w danym warsztacie bądź zbyt małej liczby chętnych, organizatorzy z odpowiednim wyprzedzeniem zawiadomią uczestników o jego nieuruchomieniu. Dlatego z dokonaniem przelewu należy wstrzymać się do czasu otrzymania odpowiedniego potwierdzenia od organizatorów.

W czerwcu br., po potwierdzeniu dokonania opłat przez uczestników, organizatorzy prześlą do wszystkich uczestników kolejny komunikat zawierający szczegółowy plan realizacji zajęć warsztatowych w poszczególnych dniach wraz z dodatkowymi informacjami organizacyjnymi. W razie wątpliwości, zapytań, sugestii itd. pozostajemy do dyspozycji wszystkich zainteresowanych udziałem w Warsztatach Metodologicznych PTP.

Z wyrazami szacunku

Koordynatorzy Warsztatów

Kierownik Warsztatów

Dr Aneta Makowska
Dr Maksymilian Chutorański

Prof. dr hab. Dariusz Kubinowski

Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (Uniwersytet Szczeciński)
– Paradygmat emancypacyjny w badaniach pedagogicznych (warsztat jednodniowy)

Cele dydaktyczne warsztatu:

- a) zaznajomienie ze specyfiką i przykładami wykorzystania w badaniach pedagogicznych emancypacyjnego interesu konstytuującego poznanie i zmianę
- b) wskazanie jego potencjału w poszerzaniu podmiotowych pól wolności w procesach socjalizacji i edukacji
- c) nabycie umiejętności projektowania badań w paradygmacie krytyczno-emancypacyjnym

Potencjalni adresaci warsztatu:

osoby zainteresowane prowadzeniem badań przesłanek i praktyk deprivacji w dostępie do praw i pól wolności osób (ze względu na właściwości indywidualne) i/lub grup (ze względu na status klasowy, ekonomiczny, etniczny, wyznaniowy, ...), poznawaniem i rozumieniem praktyk oporu oraz odkrywaniem mechanizmów rządzących wyzwaniem się od doświadczanych ograniczeń i opresji

Stosowane metody dydaktyczne:

poznanie przez działanie: analiza tekstu, dyskusja, praca w grupie

Program i przebieg warsztatu:

1. Wprowadzenie w istotę i specyfikę paradygmatu emancypacyjnego
2. Strategie i metody badawcze w paradygmacie emancypacyjnym – egzemplifikacje (badania biograficzne, badanie w działaniu, badania uczestniczące zorientowane na odkrywanie praktyk społecznych, analiza wytworów i narracji, wywiad, KAD)
3. Analiza wybranych tekstów i ich odczytanie w paradygmacie krytyczno-emancypacyjnym
4. Projektowanie (potencjalnych) badań własnych nad procesami emancypowania się osób i/lub grup: wybór przedmiotu badań, formułowanie celów badań oraz strategii badawczych
5. Podsumowanie – indywidualne lub grupowe napisanie tekstu - uzasadnienia wyboru przedmiotu badania w paradygmacie emancypacyjno-krytycznym (1-2 strony)

Przykładowe lektury:

W. Antosz: „*Normalność nienormalnych*”. *Podmiotowość osób z niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie filozofii Michela Foucaulta*, DSW, Wrocław 2018

L. Kopciewicz: *Nauczycielskie poniżanie. Szkolna przemoc wobec dziewcząt*, Difin 2011

D. Podgórska-Jachnik: *Głusi: emancypacje*, Łódź 2013, pdf:

<https://dspace.ukw.edu.pl/bitstream/handle/item/5537/Dorota%20Podgorska%20Jachnik%20Głusi%20emancypacje.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

M. Wlazło: *(Neo)liberalne uwikłania emancypacyjnego paradygmatu pedagogiki specjalnej*, „Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej” 2015 nr 10

Informacje o problematyce warsztatu:

Paradygmat emancypacyjny jest środkiem i ośrodkiem autorefleksji i transgresji osobowej oraz przemian społecznych ukierunkowanych na sprawiedliwość w dostępie do praw i pól wolności. Paradygmat ten wyznacza zarówno charakter podejścia badawczego jak i interpretację edukacji jako formy praktyki społecznej, która jest sposobem uzyskiwania i wykorzystywania wiedzy przez działające podmioty. Oznacza to, że jest środkiem i ośrodkiem integracji poznania i zmiany, odkrywania i przekształcania, tworzenia wiedzy i transgresji położenia osób i grup. Jest czynnikiem przekraczania, a wręcz usuwania głęboko zakorzonego w świadomości ludzkiej podziału na teorię i praktykę (Habermas). Projektowanie badań w paradygmacie emancypacyjnym polega na poznaniu źródeł opresji i ograniczeń (co zniewala), warunków i mechanizmów rządzących deprywacją w dostępie do praw i pól wolności (dlaczego) oraz formułowaniu i weryfikowaniu hipotez zmiany. Poznanie w tym paradygmacie nie jest wartością autoteliczną, lecz służy wprowadzaniu zmiany, przekraczaniu przez podmiot (indywidualny/zbiorowy) doświadczanych ograniczeń. Ponieważ emancypacja jest procesem nieprzechodnym, to znaczy nie można emancypować się w czyimś imieniu, za kogoś, nie można też delegować własnej emancypacji na inne osoby, w badaniach w paradygmacie emancypacyjnym przyjmowana jest perspektywa podmiotowa – zmiana doświadczana i oceniana jest przez podmiot. Nie jest dekretowana, zarządzana, lecz jest efektem osobistego wyboru.

Biogram

Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak - autorka tekstów o tematyce pedagogiki szkoły wyższej, pedagogiki czasu wolnego, pedeutologii oraz pedagogiki emancypacyjnej.

Kontakt: malwa_1@interia.eu

Najważniejsze publikacje:

Między dostosowaniem a zmianą. Elementy emancypacyjnej teorii edukacji, Szczecin 1995

Aspekty i źródła profesjonalnej refleksji nauczyciela, Toruń 1997

Realizm krytyczny jako metodologiczna perspektywa pedagogiki emancypacyjnej, AUNC, 1997

Daleko od ... szansy, Szczecin 1999

Świadomość podmiotów edukacji gimnazjalnej – perspektywa pedagogiczna, Szczecin 2002.

Pedagogika emancypacyjna. Rozwój krytycznej świadomości człowieka, Gdańsk 2006

Fabryki dyplomów czy universitas. O nadwiślańskiej wersji edukacji akademickiej (red.), Kraków 2013

Doktoranci i studia doktoranckie w dyskursie prasowym (red.), Szczecin 2017

Proces emancypacji kultury szkoły, Warszawa 2018

Współredaktorka serii wydawniczej: *Wychowanie: pojęcia - procesy - konteksty*.

Interdyscyplinarne ujęcie, Gdańsk 2007-2010

Wiceprzewodnicząca Zarządu Głównego PTP w kadencji 2017-2020

Członkini Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

Wieloletnia uczestniczka Letnich Szkół Młodych Pedagogów przy KNP PAN

Realizatorka w projektach badawczych FP7 (SIT) i Horizon 2020 (EDITE i TICASS)

Prof. dr hab. Tomasz Gmerek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- *Badania nad edukacją w perspektywie porównawczej (warsztat jednodniowy)*

Cel dydaktyczny warsztatu:

zapoznanie uczestników z metodologią pedagogiki porównawczej, zastosowaniem metod badań porównawczych w studiach nad edukacją oraz różnorodnymi obszarami i możliwościami badań porównawczych.

Potencjalni adresaci warsztatu:

osoby zainteresowane badaniami nad edukacją w różnych krajach świata, zastosowaniem badań porównawczych w rozwoju innowacji oświatowych w Polsce, reprezentujące szeroko pojęty obszar nauk humanistycznych i społecznych.

Przebieg warsztatu:

1. Prezentacja podstawowych metod badań porównawczych i podejść do badań edukacji w perspektywie komparatystycznej
2. Dyskusja
3. Prezentacja wybranych kontekstów i obszarów badań porównawczych:
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad społecznymi funkcjami edukacji
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad nierównościami społecznymi
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad relacjami pomiędzy edukacją i tożsamością etniczną
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad szkolnictwem tubylczym
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad edukacją językową
 - perspektywa porównawcza w badaniach nad zróżnicowaniem etnicznym i rasowym oraz edukacją międzykulturową
 - inne/wybrane.
4. Dyskusja
5. Podsumowanie i zakończenie warsztatu

Biogram

Prof. dr hab. Tomasz Gmerek

- pracownik Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Zainteresowania badawcze:

problematyka związana z socjologią edukacji oraz pedagogiką porównawczą, selekcyjna i stratyfikacyjna funkcja szkolnictwa w różnych krajach świata, problemy tożsamości etnicznej, zróżnicowanie etniczne i rasowe współczesnych społeczeństw, edukacja tubylcza

Najważniejsze publikacje:

- *Edukacja i stratyfikacja społeczna* (red., Poznań 2003)
- *Szkolnictwo wyższe w krajach skandynawskich. Studium z pedagogiki porównawczej* (Poznań 2005)
- *Spoleczne funkcje szkolnictwa w Finlandii* (Poznań-Leszno 2007)
- *Problemy nierówności społecznej w teorii i praktyce edukacyjnej* (wspólnie z A. Gromkowską-Melosik, Kraków 2008)
- *Edukacja i nierówności społeczne. Studium porównawcze na przykładzie Anglii, Hiszpanii i Rosji* (Kraków 2011)
- *Edukacja i tożsamość etniczna mniejszości w obszarach podbiegunowych (studium socjopedagogiczne)* (Poznań 2013)
- *Polityka apartheidu w szkolnictwie RPA. Geneza, rozwój i konsekwencje* (Poznań 2017)

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr hab. Marek Gorzko, prof. uczelni (Akademia Pomorska w Słupsku)
- Metodologia teorii ugruntowanej: analiza danych i generowanie teorii
(warsztat dwudniowy)

Opis ogólny warsztatów:

- Głównym celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z podstawowymi procedurami analitycznymi składającymi się na proces badawczy w świetle założeń metodologii teorii ugruntowanej oraz z logiką wpisaną w generowanie teorii.
- Założeniem warsztatów jest prześledzenie całości procesu badawczego – temu będzie podporządkowana kolejność i logika proponowanych ćwiczeń.
- Podczas warsztatów zostaną podjęte próby wyzyskania zalecanych przez klasyków teorii ugruntowanej technik wspomagania wrażliwości teoretycznej.
- Podjęte zostaną próby teoretyzowania w oparciu o analizowane dane.

Ramowy program warsztatu/plan (podział zagadnień na bloki tematyczne/zagadnienia/tematy):

- Blok tematyczny 1 – W pierwszej kolejności nacisk położony zostanie na doskonalenie umiejętności kodowania danych zarówno pozyskanych drogą wywiadu, jak i pochodzących z notatek z obserwacji oraz z innych materiałów
 - kodowanie otwarte
 - kodowanie selektywne, kodowanie teoretyczne („Paradygmat kodowania“ i „Macierz warunków i konsekwencji“ A. Straussa – problemy z ich stosowaniem; Rodziny kodów teoretycznych – B. Glaser)
 - oraz sporządzania not teoretycznych (*memo*)
 - praca z diagramami jako specyficzną odmianą *memos*, reprezentacje graficzne danych.
- Blok tematyczny 2 – Drugim obok kodowania zespołem procedur, który zostanie omówiony i „przećwiczony” (w ramach ograniczeń, jakie narzucają ramy czasowe i organizacyjne warsztatów) – to procedury teoretycznego pobierania próbek.
- Blok tematyczny 3 – Logika generowania teorii

Efekty uczestnictwa w warsztatach (do kogo skierowany jest warsztat, wiedza/kompetencje uczestników po warsztacie, cele warsztatu):

- Warsztaty są skierowane przede wszystkim do badaczy rozpoczynających stosowanie procedur metodologii teorii ugruntowanej. Zapleczem teoretycznym jest przede wszystkim wersja metodologii zaproponowana przez twórców podejścia – A. Straussa i B. Glasera.
- Warsztaty powinny przynieść w efekcie wzrost metodologicznej świadomości podejmowanych działań badawczych oraz zachęcić do pracy zespołowej przy analizie danych. Powinny także uwrażliwić na kompleksowość czynności analitycznych w obrębie metodologii teorii ugruntowanej.

Uwagi/informacje prowadzącego dla uczestników:

Osoby, które chciałyby wziąć udział w warsztacie powinny posiadać elementarną wiedzę dotyczącą metod badań jakościowych z uwzględnieniem metodologii teorii ugruntowanej.

Literatura rekomendowana uczestnikom:

Charmaz Kathy (2009) *Teoria ugruntowana: Praktyczny przewodnik po analizie jakościowej* (przeł. Barbara Komorowska), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Gibson Barry, Jan Hartman (2014) *Rediscovering Grounded Theory*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage.

Glaser, Barney G. (1978) *Theoretical Sensitivity: Advances in the Methodology of Grounded Theory*, Mill Valley: The Sociology Press.

Glaser, Barney G, Anselm L. Strauss (1967) *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. New York: Aldine (polskie wydanie: 2009 *Odkrywanie teorii ugruntowanej: Strategie badania jakościowego*, Kraków: ZW Nomos).

Strauss, Anselm L., Juliet Corbin (1990) *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques, First edition*, Thousand Oaks: Sage.

Biogram

Dr hab. Marek Gorzko, prof. Akademii Pomorskiej w Słupsku

- profesor uczelni w Zakładzie Socjologii Akademii Pomorskiej w Słupsku;
- członek Zespołu Redakcyjnego „Przeglądu Socjologii Jakościowej”;
- zastępca przewodniczącego Sekcji Socjologii Jakościowej i Symbolicznego Interakcjonizmu Polskiego Towarzystwa Socjologicznego;
- główne obszary zainteresowań badawczych to: socjologia jakościowa, problemy metodologiczne badań jakościowych, teoria ugruntowana, metoda biograficzna, socjologia pracy;
- wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu warsztatów metodologicznych (w ramach corocznego Transdyscyplinarnego Sympozjum Badań Jakościowych, warsztatów organizowanych przez Fundację im. Floriana Znanieckiego, podczas Letniej Szkoły Analizy Jakościowej organizowanej przez IS UJ).

Monografie:

(2004) *Typ doskonały materiału socjologicznego, O niektórych zastosowaniach metody biograficznej w socjologii polskiej*, Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, ss. 216.

(2008) *Procedury i emergencja: O metodologii klasycznych odmian teorii ugruntowanej*, Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, ss. 431.

Wybrane artykuły poświęcone metodologii teorii ugruntowanej:

(2009) *Wprowadzenie do wydania polskiego. Przeciw „weryfikatorom”: Projekt metodologiczny „Odkrywania teorii ugruntowanej B. Glasera i A. Straussa”*, w: B. G. Glaser i A. L. Strauss *Odkrywanie teorii ugruntowanej: Strategie badania jakościowego (The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research)*. Kraków: Zakład Wydawniczy NOMOS.

(2010) „*Druga generacja*” teoretyków: *współczesne kierunki rozwoju metodologii teorii ugruntowanej*, w: L. Gołdyka (red.) „*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego: Studia Sociologica*” nr 20.

(2013) *Teoria ugruntowana jako „rodzina metod”?* w: L. Gołdyka (red.) „*Opuscula Sociologica*” nr 4.

(2015) *Czy teoria ugruntowana wymaga ponownego odkrycia? Esej recenzyjny*, „*Przegląd Socjologii Jakościowej*”, Tom VII, nr 1.

http://przegladsocjologiijakosciowej.org/Volume29/PSJ_11_1_Gorzko.pdf

(2016) *Problem twórczości w generowaniu pojęć wprost z danych w świetle metodologii teorii ugruntowanej*, „*Roczniki Nauk Społecznych*” nr 4;

DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rns.2016.44.4-5>

Dr Marcin Kafar (Uniwersytet Łódzki)
– *Autoetnografia (warsztat jednodniowy)*

Cel dydaktyczny:

Celem warsztatu jest zapoznanie słuchaczy z możliwościami, jakie daje umiejętność prowadzenia badań przy użyciu autoetnografii. Uczestnicy będą mieli okazję do zaznajomienia się z najważniejszymi elementami autoetnografii jako metody wytwarzania wiedzy, przy uwzględnieniu jej zaplecza teoretycznego, metodologicznego i metodycznego. W zakresie przewidzianych działań warsztatowych, prowadzący wykorzysta istniejące w szerszym obiegu źródła autoetnograficzne, a także sięgnie po niepublikowane materiały pochodzące bezpośrednio od twórców autoetnografii - Carolyn Ellis i Arthura P. Bochnera. Bardzo ważne części warsztatów stanowić będą interaktywne prace z klasycznymi tekstami autoetnograficznymi, jak również z tekstami, które zostaną stworzone przez osoby partycypujące w zajęciach.

Opis adresatów:

Adresatami warsztatu są osoby poszukujące alternatywnych rozwiązań badawczych, uwzględniających podmiotowy charakter praktyk poznawczych. Jako że autoetnografia co do zasady przekracza sztywne granice dyscyplinarne, wśród uczestników mile widziani będą badacze wyjściowo sytuujący swą akademicką tożsamość zarówno w naukach społecznych, humanistycznych, jak i ścisłych. Warto wziąć pod uwagę, że w przypadku proponowanego warsztatu poziom zaawansowania badawczego pozostaje kwestią drugorzędną.

Szczegółowy program i przebieg warsztatu:

Cz. I – U PODSTAW AUTOETNOGRAFII

1. Czym jest a czym nie jest autoetnografia?
2. Historia autoetnografii jako sposobu wytwarzania wiedzy

Cz. II – WOKÓŁ TEKSTU AUTOETNOGRAFICZNEGO

1. Autoetnografia – od praktyki „doświadczenia” do praktyki „pisania”
2. Interaktywna praca nad próbkami tekstów autoetnograficznych (na bazie materiałów źródłowych udostępnionych wcześniej przez prowadzącego warsztat)

Cz. III – AUTOETNOGRAFICZNY PERFORMANS

1. Interaktywna praca nad tekstami autoetnograficznymi przygotowanymi przez uczestników zajęć (wedle wytycznych przekazanych wcześniej przez prowadzącego warsztat)
2. Ewaluacja projektów autoetnograficznych

Biogram

Dr Marcin Kafar

- adiunkt w Katedrze Badań Edukacyjnych Uniwersytetu Łódzkiego
- redaktor „Nauk o Wychowaniu. Studiów Interdyscyplinarnych” (NOWIS),
- redaktor naczelny serii „Perspektywy Biograficzne”,
- członek Rady Naukowej serii wydawniczych „W poszukiwaniu idei XXI wieku” oraz „Biografia i Badanie Biografii” (Wydawnictwo UŁ).
- dwukrotny stażysta (2010, 2016) w Department of Communication, University of South Florida (macierzystej placówce twórców autoetnografii Carolyn Ellis i Arthura P. Bochnera), a także *visiting professor* w tej samej jednostce (2018).

Zainteresowania badawcze:

auto/biograficzne aspekty praktyk poznawczych, metodologia nauk społecznych i humanistycznych

Od kilku lat prowadzi badania nad biografiami naukowymi (akademickimi) w Polsce i Stanach Zjednoczonych. Redaktor i autor 9 monografii, w tym: *Biografie naukowe. Perspektywa transdyscyplinarna* (Łódź 2011), *Scientific biographies. Between the “professional” and “non-professional” dimensions of humanistic experiences* (Łódź – Kraków 2014), *W świecie wygnańców, wdów i sierot. O pewnym wariancie antropologii zaangażowanej* (Łódź 2014), *Auto/biograficzne aspekty praktyk poznawczych* (Łódź 2016).

Kontakt: marcin.kafar@uni.lodz.pl

Najważniejsze publikacje bezpośrednio związane z proponowanym warsztatem:

Looking for Self at the intersection of “Master/master” discourses, „Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne” 2019, nr 8.

Wokół humanizacji nauki – znaki, tropy, konteksty, „Przegląd Socjologii Jakościowej” 2014, nr 3.

Autoethnography, storytelling, and life as lived. A conversation between Marcin Kafar and Carolyn Ellis, „Przegląd Socjologii Jakościowej” 2014, nr 3 (współautor z C. Ellis).

Biographical epiphanies in the context of laying the foundations of the qualitative thought collective, [w:] *Scientific biographies. Between the „professional” and „non-professional” dimensions of humanistic experiences*, M. Kafar (red.), Łódź – Kraków 2014, s. 43-74.

Zwroty zapoznane - zwroty dokonane. Autobiografia w myśleniu etnograficznym i antropologicznym, [w:] „Zwroty” badawcze w humanistyce. Konteksty poznawcze, kulturowe i społeczno-instytucjonalne, J. Kowalewski, W. Piasek (red.), Olsztyn 2011, s. 211-235.

O przełomie autoetnograficznym w humanistyce. W stronę nowego paradygmatu, [w:] *Doświadczenie choroby w perspektywie badań interdyscyplinarnych*, B. Płonka-Syroka, M. Skrzypek (red.), Wrocław 2010, s. 335-352.

Dr hab. Ireneusz Kawecki, prof. uczelni (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu)
– Etnografia edukacyjna (warsztat dwudniowy)

Udział w warsztatach pozwoli uczestnikom zyskać podstawowe umiejętności w zakresie obserwacji aktorów społecznych i ich działań, prowadzenia wywiadów swobodnych i częściowo strukturalizowanych, sporządzania notatek w terenie. Zapozna z analizą tego, co zostało odkryte, a także z etyką badań. Pokaże również, jak wykorzystywać opublikowane badania etnograficzne w swojej własnej pracy.

1. Nieco historii; metoda – mini-wykład;
2. Warsztaty – dwie tradycje w badaniach etnograficznych i ich odzwierciedlenie w literaturze; metoda – wykład, praca z tekstem w grupach zadaniowych;
3. Obserwacja uczestnicząca – dokumentowanie obserwacji; metoda - obserwacja dyskusji, dokumentowanie spotkania (sporządzanie notatek), analiza sporządzonego tekstu;
4. Wywiad, czy tylko rozmowa; metoda - praca grupowa;
5. Wejście w teren badań; metoda – dyskusja w grupach zadaniowych, grupowa analiza terenu badań oraz opracowanie zasad pracy w terenie;
6. Etyczne dylematy – normatywne i opisowe określanie zasad etycznych; metoda – mini-wykład, praca w grupach;
7. Projektowanie badań etnograficznych; metoda – praca w grupach zadaniowych, dyskusja grupowa;
8. Raporty z badań – świat badanych, rola badacza; metoda – sporządzanie tekstu raportu z badań własnych.

Biogram

Dr hab. Ireneusz Kawecki

– profesor w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu

- autor pierwszych w języku polskim książek poświęconych etnografii edukacyjnej, czyli:
 - Etnografia i szkoła, (1993), Łódź: PWSSP, ISBN 83-901088-0-1;
 - Metoda etnograficzna w badaniach edukacyjnych, (1994), Łódź: PWSSP, ISBN 83-901088-1-X;
 - Etnografia i szkoła, (1996), Kraków: Impuls, ISBN 83-86994-16-9;

Ponadto opublikował:

- Ocenianie osiągnięć uczniowskich na lekcjach plastyki, (1999), Łódź: ASP, (wraz z B. Marcinkowską), ISBN 83-901088-8-7;
- Wprowadzenie do wiedzy o szkole i nauczaniu (2003), Kraków: Impuls, ISBN 83-7308-268-9;
- Wiedza praktyczna nauczyciela (studium etnograficzne) (2004), Kraków: Impuls, ISBN 83-7308-366-9;
- Rzecz o wiedzy nauczycielskiej (2009), Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, ISBN 978-83-7271-526-5;
- Kawecki Ireneusz, Trusz Sławomir, Kwatera Anna, Majerek Bożena, (2015), Dzieci migrantów zarobkowych: obywatele Europy czy euro-sieroty? Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, ISBN 978-83-7271-914-0;
- Szkice z metodologii jakościowych badań edukacyjnych, (2018), Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, ISBN 978-83-7996-640-0;

Jest również autorem kilkudziesięciu rozdziałów w pracach zbiorowych. W swoim dorobku posiada publikacje w języku polskim, jak również obcojęzyczne. Był stypendystą programu Socrates w University of the West of England w Bristolu (Wielka Brytania). Uczestniczył w wielu naukowych konferencjach zagranicznych, jak i polskich, gdzie prezentował wyniki badań prowadzonych w kraju i zagranicą. Specjalizuje się w metodologii jakościowych badań edukacyjnych. Pracował jako ekspert (ewaluator) w programach międzynarodowych przygotowujących reformę polskiego systemu edukacji. Jego zainteresowania badawcze dotyczą migracji Polaków i związanych z nimi zagadnień pedagogicznych, polityki edukacyjnej (ze szczególnym naciskiem na grupy interesów), naukowych podstaw wiedzy nauczycieli.

Dr hab. Sławomir Krzychała, prof. uczelni (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu)
- *Rekonstrukcja wzorów działania. Metoda dokumentarna od pomysłu na badania do publikacji wyników* (warsztat dwudniowy)

Celem warsztatu jest zapoznanie z metodologicznymi podstawami oraz z podstawowymi procedurami wykorzystywanymi w badaniach rekonstrukcyjnych (jakościowych) prowadzonych metodą dokumentarną ([Krzychała 2010: Metoda dokumentarna jako teoria i praktyka badań edukacyjnych](#)). Uczestnicy zaznajomią się z kluczowymi kategoriami pragmatycznej socjologii wiedzy Karla Mannheim (wiedza o działaniu i wiedza w działaniu) oraz zasadami rekonstrukcji wzorów działania. W odniesieniu do tych zasad omówione zostaną różne strategie planowania badań i zbierania danych (wywiadów indywidualnych, wywiadów i dyskusji grupowych, danych zastanych, obserwacji, nagrań i fotografii). Następnie uczestnicy poznają i zastosują w analizie podstawowe procedury interpretacji dokumentarnej: analizę formującą I i II, analizę refleksywną I i II. Pracę z tekstem zakończy omówienie podstawowych strategii generowania teorii opartych w danych (teorie takso-nomiczne i socjogenetyczne). W drugiej części warsztatów uwaga skoncentrowana zostanie na procesie raportowania wyników badań rekonstrukcyjnych (jakościowych), szczególnie poprzez publikowanie ich w czasopiśmie adresowanym do międzynarodowej społeczności badaczy. W ramach warsztatów uczestnicy zapoznają się z wymogami redakcyjnymi odniesionymi do specyfiki badań jakościowych oraz przygotowują roboczy konspekt artykułu raportującego wyniki badań rekonstrukcyjnych.

Warsztaty adresowane są do badaczy planujących lub realizujących już badania jakościowe dotyczące praktyk społecznych, zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych/zespołowych. Szczególnie zapraszamy na warsztaty doktorantki/doktorantów chcących przygotować całościową i spójną strategię pozyskiwania i analizy danych jakościowych, zgodną z prakseologiczną perspektywą metody dokumentarnej.

W trakcie warsztatów równolegle wykorzystane zostaną przykłady danych empirycznych (teksty/zdjęcia) przygotowane przez prowadzącego oraz przywiezione przez uczestników. Uczestnicy będą mogli nie tylko poznać kluczowe etapy badań, ale również odnieść je do własnych doświadczeń i planów badawczych: od testowania pomysłów, organizacji badań w terenie, zbierania danych, ich dokumentarnej interpretacji do generowania i testowania teorii, publikowania wyników badań.

Uczestnicy proszeni są o zapoznanie się przed warsztatami z wybranymi artykułami (PDF) na temat metody dokumentarnej, przygotowanie informacji o własnych badaniach (już prowadzonych lub planowanych) oraz przywiezienie wybranych przykładów z własnych badań (transkrypcji wywiadów, not obserwacyjnych, nagrań audio-wizualnych). Działania te zostaną skonsultowane na platformie internetowej z prowadzącym po rejestracji grupy uczestników.

Biogram

Dr hab. Sławomir Krzychała, prof. DSW

Kontakt: slawomir.krzychala@dsw.edu.pl

Dr hab. Sławomir Krzychała, prof. DSW jest pracownikiem badawczo-dydaktycznym w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu. Prowadzi edukacyjne badania z wykorzystaniem jakościowych metod zbierania danych, w tym również badania partycypacyjne i ewaluacyjne. W latach 2010-2015 koordynator Warsztatów Metodologii Jakościowych (wraz z B. Zamorską i H. Kędzierską). Kierownik projektów badawczych dotyczących programu wychowawczego szkoły (*Pracownia Ewaluacji dla Zespołów Edukacyjnych*; Program UE: Środki Przejściowe; 2008-2009) oraz tutoringu szkolnego (*Relacyjność kolektywnych i indywidualnych wzorów działania w roli nauczyciela-tutora*; Narodowe Centrum Nauki OPUS 8; 2015-2018). Współpracownik zespołów badawczych w projektach *Szkoła Kluczowych Kompetencji* (2010) oraz *Szlifowanie diamentów - innowacyjne programy wsparcia uczniów uzdolnionych w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych* (2011-2013). Aktualnie uczestniczy w radzie programowej Fundacji Kolegium Tutorów. Zróżnicowane badania pedeutologiczne łączy wspólna społeczno-kulturowa perspektywa, w której profesjonalny rozwój nauczycieli rozgrywa się w powiązaniach pomiędzy biografią zawodową, działaniami w klasie, pracą zespołową i strukturami organizacyjnymi szkoły. W analizie materiału empirycznego S. Krzychała wykorzystuje metodę dokumentarną, zwracając szczególną uwagę na rekonstrukcję pragmatycznych wzorów działalności pedagogicznej, powiązanie indywidualnych doświadczeń z kolektywnymi/zespołowymi aktywnościami. Aktualnie testuje i rozwija metodę dokumentarną jako strategię rekonstrukcji działań i struktur dialogicznych w edukacji (w przygotowaniu: badania relacji nauczyciele-rodzice – perspektywa dialogiczna).

Wybrane publikacje:

- Krzychała, S. (2007). *Projekty życia: Młodzież w perspektywie badań rekonstrukcyjnych*. Wrocław: WN DSW.
- Krzychała, S., Zamorska, B. (2008). *Dokumentarna ewaluacja szkolnej codzienności*. Wrocław: WN DSW.
- Krzychała, S., Zamorska, B. (2009). *Nauczyciele jako badacze społecznego świata szkoły - wprowadzenie do ewaluacji dokumentarnej*. „Problemy Wczesnej Edukacji”. (1(9)), 69–79.
- Krzychała, S. (2009). *Spółczesność opowiedziane obrazem – dokumentarna interpretacja fotografii*. W: M. Kaczmarek (red.), *Do zobaczenia: Socjologia wizualna w praktyce badawczej*. Poznań: WN UAM, s. 9-38.
- Krzychała, S. (2010a). *Badacz w szkole – o rekonstruowaniu edukacyjnej codzienności*. W: M. Dudzikowa, M. Czerepaniak-Walczak (red.), *Wychowanie: Pojęcia. Procesy. Konteksty: Tom 5. Codzienność w szkole. Szkoła w codzienności*, Gdańsk: GWP, s. 137-160.
- Krzychała, S. (2010b). *Metoda dokumentarna jako teoria i praktyka badań edukacyjnych*. W: H. Kędzierska (red.), *Jakościowe inspiracje w badaniach edukacyjnych*. Olsztyn: Wydawnictwo UW-M, s. 11-30.
- Krzychała, S. (2016). *Od analizy sekwencji do rekonstrukcji dialogiczności – wykorzystanie metody dokumentarnej w analizie narracyjno-biograficznej*. „Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych”. (23), 75–92.

- Krzychała, S., & Kłapciński, M. (2016). *Zastosowanie metody dokumentarnej w analizie terapii otwartego dialogu - rekonstrukcja sesji rodzinnej pacjenta doświadczającego kryzysu psychicznego*. W: M. Piorunek (red.), *Badania biograficzne i narracyjne w perspektywie interdyscyplinarnej: Aplikacje - egzemplifikacje - dylematy metodologiczne*. Poznań: WN UAM, s. 293-309.
- Krzychała, S. (2018). *Nauczyciel-tutor: Prakseologiczna rekonstrukcja tutoringu szkolnego*. Kraków: OW "Impuls".
- Krzychała, S. (2019a). *Professional Praxis Community in a Dialogical Perspective: Towards the Application of Bakhtinian Categories in the Documentary Method*. "Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research". (20 (1)), Art. 17. <https://doi.org/10.17169/FQS-20.1.3073>
- Krzychała, S. (2019b). *Teacher Responses to New Pedagogical Practices: A Praxeological Model for the Study of Teacher-Driven School Development*. "American Educational Research Journal". Advance online publication. <https://doi.org/10.3102/0002831219868461>

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr hab. Astrid Męczkowska-Christiansen, prof. uczelni (Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni)
– *Podjęcie fenomenograficzne (warsztat jednodniowy)*

Cele dydaktyczne warsztatu:

- poszerzenie rozumienia istoty i zastosowania podejścia fenomenograficznego w badaniach społecznych, w tym edukacyjnych;
- pogłębienie rozumienia różnic pomiędzy podejściem fenomenograficznym a innymi podejściami badawczymi w obszarze nauk społecznych (w tym – badaniem fenomenologicznym i badaniami lingwistycznymi),
- rozwój umiejętności prowadzenia oraz analizy wywiadów fenomenograficznych, a także fenomenograficznej analizy innych typów wytworów);
- kształtowanie umiejętności konstruowania raportu z badań fenomenograficznych.

Stosowane metody dydaktyczne:

wykład problemowy (konwersatoryjny), dyskusja, metoda projektów, studium przypadku

Przebieg zajęć:

- A. Wykład wprowadzający z dyskusją (2 godziny)
- B. Warsztat:
 - Prowadzenie wywiadu fenomenograficznego;
 - Analiza wywiadu/analiza wytworów;
 - Opis przestrzeni wynikowej i tworzenie raportu badawczego;
 - Wtórne wykorzystanie rezultatów badań fenomenograficznych w obszarze innych podejść badawczych (badania wielostopniowe) lub ich teoretyzacji;
 - Studium przypadku (analiza wybranych raportów z badań fenomenograficznych).

Potencjalni adresaci:

badacze lub potencjalni badacze z obszaru nauk społecznych, posiadający orientację w metodologii badań jakościowych; doświadczenie w obszarze badań fenomenograficznych nie jest niezbędne.

Przygotowanie uczestników do warsztatów:

Istnieje możliwość pracy na materiale (tj. treści wywiadów) dostarczonych przez uczestników warsztatu; w tym celu proszę o wcześniejszy kontakt mailowy (nie później niż na dwa tygodnie przed datą rozpoczęcia warsztatu).

Biogram

Dr hab. Astrid Męczkowska-Christiansen – profesor Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni

e-mail: me.astrid@gmail.com

Jest doktorem habilitowanym nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki (Uniwersytet Gdański, 2002 – stopień doktora; Uniwersytet Gdański 2008 – stopień doktora habilitowanego). Jej dorobek naukowy obejmuje badania (teoretyczne lub empiryczne) w obszarze filozofii wychowania, socjokulturowych i politycznych kontekstów praktyk i teorii edukacyjnych. W badaniach empirycznych wykorzystywała przede wszystkim podejście fenomenograficzne oraz krytyczną analizę dyskursu. Jako jedna z pierwszych spośród pedagogów polskich wykorzystywała i publikowała badania z zastosowaniem podejścia fenomenograficznego, którego uczyła się podczas realizacji międzynarodowych projektów badawczych z udziałem m.in. badaczy szwedzkich, rozwijających to podejście od lat 70. XX wieku. Prowadziła wykłady i warsztaty dla naukowców i doktorantów, dotyczące problematyki metodologicznej w zakresie badań fenomenograficznych (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski; Uniwersytet Szczeciński). Aktualnie prowadzi badania osadzone w perspektywie krytycznej analizy dyskursu z wykorzystaniem podejścia fenomenograficznego (wielostopniowa konstrukcja projektu badawczego) dotyczące problematyki kobiet jako członków załóg statków morskich.

Wybrane publikacje o charakterze metodologicznym lub te, w których wykorzystano badania fenomenograficzne:

Od świadomości nauczyciela do konstrukcji świata społecznego. Nauczycielskie koncepcje wymagań dydaktycznych a problem rekonstrukcyjnej kompetencji ucznia, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2002.

Freshmen Students on Education and Work, (współautorstwo z: M. Cackowską, L. Kopciwicz, M. Mendel, A. Strużyńską, T. Szkudlarkiem), UG, Gdańsk 2003.

Sytuacja badacza na tle pluralizmu metodologicznego w obszarze nauk społecznych. Uwagi na marginesie metodologicznej perspektywy andragogiki, „Edukacja Dorosłych” 2000 nr 4.

Strukturalizm, poststrukturalizm a problem pola dyscyplinowego pedagogiki, „Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja” 2002/ 4.

Fenomenografia jako podejście badawcze w obszarze studiów edukacyjnych, „Kwartalnik Pedagogiczny” 2003/3.

O nauczycielskiej świadomości jako medium konstrukcji świata społecznego (współautorstwo: A. Jurgiel), „Problemy Wczesnej Edukacji” 2005/1.

Dyskursy dzieciństwa a polityka. Pomiedzy wykluczeniem a obywatelskim uczestnictwem, „Problemy Wczesnej Edukacji” 2010/2.

Conceptions of learning among teachers and students in higher education. A Swedish-Polish comparative study (współautorstwo: L.-O. Dahlgren, M. Abrandt-Dahlgren, H.Hult, H. Hard af Segerstad, T. Szkudlarek, M. Gajda, A. Jurgiel, L. Kopciwicz, J. Marzec, M. Mendel), [w:] T. Maliszewski, W.J. Wojtowicz, J. Żerko (red.): Anthology of Social and Behavioural Sciences, Linköping 2005..

Perspectives on women at sea in the light of female seafarers' experience. Challenges for maritime education (współautorstwo: I. Królikowska), „Colloquium” 2019/ 4

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr hab. Helena Ostrowicka, prof. uczelni (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
- *Postfoucaultowska analiza dyskursu (warsztat jednodniowy)*

Postfoucaultowska analiza dyskursu jest prężnie rozwijającym się nurtem badań, obejmującym charakterystyczne założenia teoretyczne i kategorie analityczne inspirowane myślą Michela Foucaulta. Tropy i kategorie wprowadzone przez francuskiego myśliciela są tu jednak reinterpretowane w celu ich zastosowania w badaniach empirycznych. Nurt postfoucaultowski w analizie dyskursu koncentruje się na wypowiedziach, które ukazują formacje wiedzy i reżimy prawdy oraz złożone relacje pomiędzy wiedzą i władzą.

Uczestnicy warsztatu zapoznają się z przebiegiem postępowania badawczego na przykładzie analizy wybranych materiałów empirycznych z obszaru dyskursu edukacyjnego. Teksty wybrane do analizy oraz publikacje z przykładami badań zostaną przesłane uczestnikom kilka dni przed warsztatem.

Nie jest wymagana wcześniejsza znajomość postfoucaultowskiej analizy dyskursu, gdyż warsztat rozpocznie się od wprowadzenia podstawowych pojęć (tj. wypowiedź, dyskurs, formacja dyskursywna, formacja wiedzy, reżim prawdy, aleturgia i inne), tym samym umożliwiając uczestnictwo zarówno początkującym, jak i bardziej zaawansowanym badaczom.

Przebieg warsztatu:

- 1) Omówienie celów, podstawowych pojęć i kategorii analitycznych.
- 2) Dyskusja na temat wybranych przykładów badań empirycznych opartych na postfoucaultowskiej analizie dyskursu
- 3) Ćwiczenia w zakresie analizy materiałów empirycznych z obszaru dyskursu edukacyjnego.
- 4) Dyskusja i podsumowanie warsztatu.

Metody dydaktyczne:

prezentacja multimedialna, praca z tekstem, dyskusja.

Biogram

Helena Ostrowicka

– doktor habilitowana nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, profesor uczelni i kierownik Katedry Metodologii Badań i Studiów nad Dyskursem Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Zainteresowania naukowe:

Prowadzi badania na styku pedagogiki, socjologii i filozofii, m.in. nad polityką i dyskursem edukacyjnym, dyskursem juwentologicznym oraz recepcją myśli Michela Foucaulta w badaniach społecznych. Wykorzystuje i rozwija postfoucaultowską i krytyczną analizę dyskursu.

Publikacje:

Jest autorką 6 monografii (w tym 2 we współautorstwie), redaktorką 3 zbiorów tekstów oraz ponad 40 rozdziałów i artykułów naukowych. Rezultaty swoich najnowszych badań, w których wykorzystuje postfoucaultowską analizę dyskursu opublikowała w wydawnictwach krajowych i zagranicznych:

1) w monografiach:

- Ostrowicka H. (2019). *Regulating social life: discourses on the youth and dispositif of age*. Palgrave Macmillan.
- Ostrowicka H., Spsychalska-Stasiak J., Stankiewicz Ł., Chomik D., Falkowski T., Rzyńska A. (2019). *Dyskursywny obraz reformy szkolnictwa wyższego w Polsce. 2011-2014*. Warszawa: PWN.
- Ostrowicka H., Spsychalska-Stasiak J., Stankiewicz Ł. (2020). *The Dispositif of the University Reform. The Higher Education Policy Discourse in Poland*. London and New York: Routledge.

2) w artykułach naukowych:

- Ostrowicka H., Stankiewicz Ł. (2019). The truths of business and the lies of academia: the order of discourse on higher education in Poland, *Higher Education Research&Development*; 38 (3), 609-622.
- Ostrowicka H., Spsychalska-Stasiak J. (2018). Disciplining the Disciplined? 'Culture of Confession' in Academic Discourse in Poland. *Filosofija. Sociologija*, 4 (29)
- Chomik D., Ostrowicka H. (2019). The Status Quo, Imponderables of Change, and Evaluation: Between Higher Education Policy and Academic Discourse. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, 20(1), Art. 11,
- Ostrowicka H., Okońska, E. (2019). An academic conference as a space for the formation of knowledge about higher education. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 2: 27–42.

Ponadto jest autorką wyboru i opracowania antologii tłumaczeń pt. *Analiza dyskursu w badaniach szkolnictwa wyższego*, 2018, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie SEDNO.

Inne naukowe osiągnięcia

Stypendystka DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst). Kierowała dwoma projektami badawczymi finansowanymi z grantów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Nauki.

Kontakt: hostrowicka@ukw.edu.pl

Dr Sławomir Pasikowski (Uniwersytet Łódzki)
– Podstawy projektowania narzędzi pomiaru zmiennych ukrytych (warsztat jednodniowy)

Cel warsztatu:

Nabycie przez uczestników wybranych informacji i umiejętności w zakresie metodyki konstruowania narzędzi pomiaru pedagogicznego (testy, skale, kwestionariusze, itp.)

Adresaci:

Warsztat skierowany jest głównie do osób początkujących, choć jego formuła przewiduje także możliwość udziału odbiorców zainteresowanych utrwaleniem podstaw w zakresie teorii pomiaru i praktyki budowania narzędzi pomiaru.

Program:

1. Podstawy teorii pomiaru wraz z omówieniem głównych założeń klasycznej teorii testu oraz teorii IRT
2. Modele zmiennej latentnej
3. Metody ustalania trafności i rzetelności pomiaru
4. Teoria niepewności pomiaru
5. Wybór skali pomiaru
6. Przygotowanie wstępnej puli pozycji testowych
7. Dobór skal szacunkowych i ocena ich relewantności względem mocy skali pomiaru
8. Przygotowanie formularza testu
9. Dobór próby dla celów weryfikacji i walidacji narzędzia pomiaru
10. Procedura i warunki gromadzenia danych

Przebieg:

Warsztat przebiegać będzie w formie krótkich omówień poszczególnych zagadnień, samodzielnej pracy uczestników z materiałami przygotowanymi przez prowadzącego, a następnie przeglądzie uzyskiwanych efektów oraz dyskusji.

Metody dydaktyczne:

Prezentacja połączona z konwersacją, zadania do samodzielnego wykonania, dyskusja.

Biogram

dr Sławomir Pasikowski

adiunkt w Katedrze Badań Edukacyjnych, Wydziału Nauk o Wychowaniu, Uniwersytetu Łódzkiego

Kontakt: s.pasikowski@gmail.com

Jest z wykształcenia pedagogiem i psychologiem. Ukończył studia podyplomowe w zakresie statystycznej analizy danych oraz liczne kursy i szkolenia z metodologii badań empirycznych i statystyki. Jego zainteresowania naukowe dotyczą metodologii badań społecznych, pomiaru, wielowymiarowej analizy danych oraz oporu w edukacji. Aktualnie prowadzi badania nad pomiarem lingwistycznym, pomiarem derywacyjnym w badaniach edukacyjnych, akademicką edukacją w zakresie metodologii badań empirycznych oraz nad indywidualnymi orientacjami metodologicznymi. Jest członkiem kilku towarzystw i organizacji naukowych, w tym European Association of Methodology. W latach 2017-2019 był przewodniczącym Zespołu Metodologii Badań Pedagogicznych KNP PAN. Doświadczenie dydaktyczne zdobywał prowadząc kursy z metodologii badań empirycznych, statystyki i pomiaru na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia. Okazjonalnie realizuje dla pracowników naukowych warsztaty poświęcone projektowaniu badań empirycznych oraz statystycznej analizie danych.

Wybrane publikacje:

Pasikowski, S. (2015). Granice teoretycznego nasycenia. *Rocznik Lubuski*, 41 (część 1) [numer tematyczny: Badanie jakościowe. W poszukiwaniu dróg i inspiracji], 33-40.

Pasikowski, S. (2015). Confusion or Duality. Chances of Measuring The Phenomenon in Studies on Teachers. In O. Fleischmann, R. Seebauer, H. Zoglowek, M. Aleksandrovich (Eds.), *The Teaching Profession: New Challenges- New Identities?* (145-156).Wien: LIT Verlag.

Pasikowski, S. (2015). Czy wielkość jest niezbędna? O rozmiarze próby w badaniach jakościowych. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 21 (2), 195-211.

Pasikowski, S. (2015). The Triangulation. From Geodesy to Attempt at Overcoming of Conceptual Limitations in Social Research Methodology. *Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy. Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji*, 10, 224-246.

Pasikowski, S. (2016). Kwestionariusz Gotowości Przeciwwstawiania się. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 23a, ss. 48.

Pasikowski S. (2017). Gregory Bateson's cybernetic methodology: The ecosystem approach in empirical research. In: N. Bateson, M. Jaworska-Witkowska (Eds.), *Towards an ecology of mind: Batesonian legacy continued* (63-84). Dąbrowa Górnicza: Scientific Publishing University of Dąbrowa Górnicza.

Pasikowski, S. (2017). Zagrożenia pomiaru cech niejednorodnych i cech rozmytych w badaniach nad edukacją. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 24 (1), 209-221.

Pasikowski, S. (2017). Metodologiczny kontekst pojęcia dyskryminacji w badaniach nad dyskryminacją społeczną. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 24 (1), 223-237.

Pasikowski, S. Zajda, K. (2018). A Validation of the Inventory of Attitude Toward Social Innovation. *The New Educational Review*, 53 (3), 49-61.

Pasikowski, S. (2018). Walidacja Skali Wizerunku Miejscowości – pierwsza faza badań. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica*, 31, 87-102.

- Pasikowski, S. (2018). The Problem of Matching Rating Scales in Educational Measurement of Variables Modelled as Sets of Oppositional Pairs. *The New Educational Review*, 53 (4), 271-284.
- Pasikowski, S. (2018). Standard "niewiedzy" lub ucieczka od transparentności? Ekspresje rygoru metodologicznego w raportach z badań. *Edukacja Dorosłych*, 2(79), 149-161.
- Pasikowski, S. (2019). Skale szacunkowe i ich rola w wyznaczaniu trafności pomiaru pedagogicznego (ss. 95-104). W: *Diagnoza w wymiarze jednostkowym i społecznym*, (red.) S. Banaszak, J. Śmietańska. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Pasikowski, S. (2019). Individual methodological orientations - theoretical background and a model of the phenomenon. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 28 (1), 111-147.
- Pasikowski, S. (2019). Pomiar pośredni cech modelowanych w strukturze opozycji. Formuły integracji danych. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 28a, ss. 66.
- Pasikowski, S. (2019). Warunki krytyki metodologicznej prac badawczych (115-130). W: (red.) J. Piekarski, D. Urbaniak-Zajac, S. Pasikowski, *Krytyka metodologiczna w praktyce tworzenia wiedzy*. Łódź: Wydawnictwo Naukowe UŁ.

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr Sławomir Pasikowski (Uniwersytet Łódzki)

– *Statystyczna analiza danych w weryfikacji i walidacji narzędzi pomiaru zmiennych ukrytych* (warsztat jednodniowy)

Cel warsztatu:

Nabycie przez uczestników umiejętności doboru i zastosowania metod statystycznych w analizie danych pochodzących z pomiarów własności psychometrycznych narzędzi pomiaru pedagogicznego, takich jak testy.

Adresaci:

Warsztat skierowany jest do osób średnio zaawansowanych w zakresie statystycznej analizy danych, choć jego formuła przewiduje także możliwość udziału odbiorców zainteresowanych utrwalaniem już posiadanych wiedzy i umiejętności z obszaru statystyki na potrzeby weryfikacji i walidacji narzędzi pomiaru.

Program:

1. Przegląd i czyszczenie danych
2. Rozkład empiryczny i statystyki opisowe pozycji testu
3. Ocena własności pozycji testu
4. Postępowanie w przypadku braków danych
5. Wybrane metody analizy wielowymiarowej do ustalania struktury zbioru danych
6. Prezentacja wyników statystycznej analizy danych uzyskiwanych w toku badania własności testu i jego pozycji

Przebieg:

Warsztat przebiegać będzie w formie krótkich omówień poszczególnych zagadnień, samodzielnej pracy uczestników w środowisku SPSS/Statistica z danymi przygotowanymi przez prowadzącego, a następnie przeglądzie uzyskiwanych efektów oraz dyskusji.

Metody dydaktyczne:

Prezentacja połączona z konwersacją, zadania do samodzielnego wykonania, dyskusja.

Wymagania wstępne:

zaznajomienie się z podstawowymi zagadnieniami z zakresu statystyki opisowej (analiza struktury, analiza współzależności) oraz umiejętność obsługi arkuszy kalkulacyjnych (np. w programie Microsoft Excel, SPSS, Statistica).

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr hab. Elżbieta Perzycka, prof. uczelni (Uniwersytet Szczeciński)

- *Jak zwiększyć swoją szansę na grant? Wniosek naukowo-badawczy do programu Horyzont Europa, na podstawie doświadczeń: eksperta, wnioskodawcy, koordynatora i uczestnika (warsztat jednodniowy)*

Cele:

- zrozumienie procesu oceny wniosków kierowanych do funduszy Unii Europejskiej
- sformułowanie poszczególnych części opisowych projektu
(Excelent Impact, Implementation)
- poznanie wniosków wysoko ocenionych i ich recenzji

Adresaci:

Warsztat skierowany jest do osób, które chcą nabyć kompetencje w zakresie przygotowania wniosku grantowego finansowanego z funduszy Unii Europejskiej Horyzont Europa. Jest możliwość wcześniejszego kontaktu z prowadzącą warsztat celem przedyskutowania indywidualnych potrzeb szkoleniowych.

Program:

1. Od pomysłu do projektu – synergia badawcza grantodawcy i grantobiorcy. Na co zwrócić uwagę przed podjęciem pracy nad wnioskiem?
2. Skład ‘konsorcjum’ pomysłu badawczego. Jak pozyskać partnerów?
3. Z doświadczeń eksperta oceniającego wnioski projektowe. Co to jest spójność merytoryczna projektu i oczekiwań recenzentów?
4. Konstruowanie wniosków projektowych: jednoetapowych, dwuetapowych zespołowych oraz indywidualnych. Jakie źródło finansowania wybrać i czym się kierować?

Metody:

mini-wykład połączony z prezentacją, zadaniowa, projekcyjna

Zaproszona osoba:

mgr Agnieszka Korpala – Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii w Szczecinie – specjalista ds. Programów Ramowych UE.

Biogram

Dr hab. Elżbieta Perzycka, prof. US
Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Szczeciński
Mail: elzbieta.perzycka@usz.edu.pl

Absolwentka pedagogiki. Obecnie członkini Katedry Pedagogiki Ogólnej, Dydaktyki i Studiów Kulturowych. Jest kierownikiem Zespołu Pedagogiki Mediów i Kultury Edukacji w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego. Czynnie uczestniczy w kształceniu młodej kadry naukowej. W jej obszarze zainteresowań mieszczą się: neuropedagogika, cybernetyka w pedagogice, dobrostan edukacyjny, kultura medialna, technologie cyfrowe, cyfrowy warsztat pracy nauczyciela, zjawiska technocenu i technosfery.

Posiada bogate doświadczenie w międzynarodowych programach badawczo-rozwojowych. Obejmuje ono m.in. kierowanie projektami naukowymi o zasięgu międzynarodowym:

1) w ramach programu Horyzont 2020, MCSA-RISE, *Technologies of Imaging in Communication, Art and Social Sciences* – Nr 734601. Konsorcjum: Polska, Norwegia, Włochy, Wielka Brytania, Czechy, Kenia, Republika Południowej Afryki (koordynator regionalny);

2) w ramach 7th Framework Programme, Marie Curie Actions, People, FP7 – Nr 318759, *Stimulators and Inhibitors of Culture of Trust in Educational Interactions Assisted by Modern Information and Communication Technology*. Konsorcjum: Włochy, Norwegia, Rosja, Indie, Polska. Partnerzy USA, Niemcy, realizacja 1.02.2013 – 31.10.2015 (koordynator całego projektu);

3) międzynarodowy współfinansowany *Stymulatory i inhibitory kultury zaufania w interakcjach edukacyjnych wspomaganymi technologią informacyjną i komunikacyjną*, finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr W160/7.PR/2013, umowa Nr 2923/7.PR/2013/2, realizacja 6.05.2013 – 30.09.2015 (koordynator projektu);

4) polsko-norweski *Szkoła przyszłości. Zastosowanie doświadczeń szkoły eksperymentalnej Aretta w Polsce*, finansowany ze środków Funduszu Norweskiego, realizacja 03.03.2009 – 30.11.2010;

5) oraz licznych grantów mniejszych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Odbyła szereg zagranicznych staży naukowych, między innymi: w Nesna University College, Norwegia (w latach 2005-2008); w PoluCon Industries, A Division of Decoma Int. CORP, Guelph, Ontario, Kanada (2012); w The Immanuel Kant Baltic Kant Federal University, Kaliningrad, Rosja (2013); w University of Kashmir, Indie (2014); The Polish University Abroad Wielka Brytania (2016) i inne.

Pełni funkcje eksperckie na arenie międzynarodowej i krajowej, między innymi:

1) Ekspert w Narodowym Centrum Nauki, od 2010 – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

2) Ekspert w 7. Programie Ramowym Marie Curie od listopada 2012 do grudnia 2013,

3) Ekspert w programie HORIZON 2020 o numerze referencyjnym EX2006C195445 od stycznia 2014.

Recenzowała międzynarodowe projekty naukowo-badawcze w ramach programu Horyzont 2020.

CHARAKTERYSTYKI PROGRAMOWE WARSZTATÓW I SYLWETKI NAUKOWE WYKŁADOWCÓW

Dr Martyna Pryszmont (Uniwersytet Wrocławski)

– *Art-based research* – między praktyką badawczą, artystyczną i edukacyjną

(warsztat jednodniowy)

Cele dydaktyczne warsztatu:

- 1) zapoznanie z wiedzą na temat tradycji badań *art-based research* w kontekście badań edukacyjnych,
- 2) zainicjowanie procesu planowania i realizacji *art-based research*,
- 3) pobudzenie kreatywności i twórczości uczestników warsztatu.

Opis potencjalnych adresatów warsztatu:

badacze i praktycy edukacji, którzy zorientowani są na prowadzenie twórczych badań z wykorzystaniem wybranych form sztuki, otwarci na aktywizację i animację badanych środowisk.

Program i przebieg warsztatu:

1. Powitanie i zapoznanie się uczestników warsztatu.
2. Wprowadzenie w tematykę *art-based research*. „Nauka – sztuka – edukacja. *Art-based research* jako praktyka badań jakościowych” (60 min).
3. Trening wyobraźni pt. „Żywe obrazy” (60 min).
4. Przegląd projektów badawczych posługujących się sztuką (60 min).
5. Projektowanie badania posługującego się sztuką pt. „Pop-nauka. Pop-sztuka. Przybliżanie tego, co trudne”, z wykorzystaniem wybranej formy sztuki, tj. fotografii, filmu, plakatu itp. (60 min).
6. Inicjacja badania posługującego się sztuką – próba realizacji wybranych części projektu (120 min).
7. Badacz – artysta – edukator? Źródła uczenia się badaczy realizujących podejście posługujące się sztuką (45 min).
8. Ewaluacja i podsumowanie warsztatu (15 min).

Stosowane metody dydaktyczne:

projekt, mindmapping, fotografia w działaniu, pokaz i inscenizacja

Wymagania dotyczące wcześniejszego przygotowania się uczestników do warsztatów:

telefon komórkowy z funkcją nagrywania wideo oraz z aparatem fotograficznym, laptop

Biogram

Dr Martyna Pryszmont

- adiunkt w Pracowni Metodologii Badań nad Edukacją, Zakładu Edukacji Dorosłych i Studiów Kulturowych, Instytutu Pedagogiki, Uniwersytetu Wrocławskiego

Adres mailowy do korespondencji: martyna.pryszmont@uwr.edu.pl

Podstawowe obszary zainteresowań i badań naukowych:

metodologia badań nad edukacją, w tym: badania jakościowe, badania posługujące się sztuką, badania auto/biograficzne, etnografia performatywna; andragogika, edukacja i uczenie się dorosłych, w tym: macierzyństwo, dorosłość, kultura popularna.

Najważniejsze osiągnięcia i publikacje:

- autorska strona internetowa <http://mikroswiaty.enda.pl/> poświęcona zrealizowanym projektom badawczym z wykorzystaniem podejść badawczych: posługującego się sztuką (w tym: plakatem – projekt 1, etiudą filmową – projekt 3 i 4, albumem – projekt 5) oraz biograficznego (projekt 1, 3, 4, 5), autobiograficznego (projekt 1) i auto/biograficznego (projekt 1, 2, 4, 5).

- najważniejsze publikacje naukowe:

M. Pryszmont-Ciesielska, Joanna Golonka-Legut (2018), *Researcher and experiences of adults in biographical research – based on andragogical projects*, „International Journal of Lifelong Education”, vol. 37, iss. 6.

M. Pryszmont-Ciesielska (2017), „*Opowiedz mi o swoich badaniach, a powiem Ci, kim jesteś*”: o splataniu się życia osobistego z pracą naukową w kontekście auto/biograficznych praktyk badawczych, „Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja”, t. 20, nr 4.

Martyna Pryszmont-Ciesielska (red.) (2016), *Macierzyństwo unplugged w badaniach inspirowanych sztuką: w kierunku refleksyjnej praktyki badawczej*, Oficyna Wydawnicza ATUT, Wrocław.

Martyna Pryszmont-Ciesielska (2016), *Metodologiczny Hide Park i kryzys badacza: kulisy badań inspirowanych sztuką i performansem*, „Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja”, t. 19, nr 3.

Martyna Pryszmont-Ciesielska (2015), *Między performansem a działaniem – o pewnym wariancie badań posługujących się sztuką (na marginesie projektu poświęconego matkom wykluczonym)*, „Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja”, t. 18, nr 2.

Martyna Pryszmont-Ciesielska (2014), „*Świat społeczny w kalejdoskopie*”, czyli o usytuowaniu badacza w badaniach jakościowych, „Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja”, t. 17, nr 1.

Martyna Pryszmont-Ciesielska (red.) (2013), *Macierzyństwo w relacjach auto/biograficznych i fotografiach kobiet*, Oficyna Wydawnicza ATUT, Wrocław.